

Op basis van meer dan 88 miljoen minuten aan akoestische data toont het onderzoek van De Oorzaak, het grote burgerproject van *De Morgen*, UAntwerpen en UZA, aan dat Vlaamse centrumsteden luid zijn. Heel wat Vlamingen ondervinden geluidshinder, vooral door wegverkeer. De belangrijkste resultaten op een rij.

BARBARA DEBUSSCHERE

Stadslawaai: ergerlijk, ongezond en meestal afkomstig van verkeer

Met **De Oorzaak** brengen *De Morgen*, Universiteit Antwerpen en het Universitair Ziekenhuis Antwerpen dankzij uw hulp geluid en geluidsoverlast in Vlaanderen in kaart.

DE OORZAAK

1 ONZE STEDEN ZIJN LUID

In totaal installeerden 1.452 deelnemers in Gent, Antwerpen en Leuven een slimme geluidssensor die gedurende zes weken de omgevingsgeluiden mat. Die sensoren werden door de burgerwetenschappers aan de vensterbank van hun slaapkamer opgehangen. Bij 40 procent lag die aan de ‘stillere’ achterkant van de woonst, bij 60 procent aan de ‘luidere’ straatkant.

Wat blijkt? Heel wat Antwerpenaren, Gentenaars en Leuvenaars leven dag en nacht in luide omstandigheden.

De onderzoekers vergelijken de gemeten decibels met twee drempels: 60 decibel (dBA) wordt gezien als de limiet voor het gemiddelde geluid waaraan je over een hele dag, avond en nacht wordt blootgesteld. 's Nachts stellen de onderzoekers 50 dBA voorop als richtwaarde.

De Wereldgezondheidsorganisatie stelt 53 dBA voor wegverkeer voorop als gemiddelde richtwaarde. Afgezet tegen die lat, is het op 90 procent van de gemeten locaties te luid. Maar de onderzoekers van De Oorzaak vinden die richtwaarde te beperkt, omdat ze is gebaseerd op simulaties en enkel slaat op wegverkeer.

“In een stedelijke omgeving is die 53 dBA ook onhaalbaar. Daarom hanteren wij de nog steeds ambitieuze, maar realistischere richtwaarde van 60 dBA voor alle omgevingsgeluid samen”, zegt professor Cedric Vuye (Universiteit Antwerpen), projectleider van De Oorzaak.

Aan de straatkant zijn, over de hele meetperiode, gemiddelde geluidsniveaus gemeten die in 44 procent van de gevallen boven 60 dBA liggen. In Antwerpen en Gent is dat 46 en 44 procent, in Leuven 36 procent. Het verschil met de achterzijde van de woningen is groot: daar is nog maar 11 procent van de metingen luider dan 60 dBA.

Ook 's nachts is het luid: dan overschrijden de decibelniveaus aan de straatkant de drempel van 50 dBA in bijna de helft van de

gevallen (49 procent). Dat is iets vaker zo in Antwerpen (52 procent) dan in Gent (45 procent) en Leuven (44 procent).

Wie een slaapkamer aan de achterkant van zijn of haar woning heeft, kan goed aan nachtelijk stadslawaai ontsnappen. Dan ligt het geluidsniveau bij 19 procent van de deelnemers boven 50 dBA. “Dat is meer dan een halvering in vergelijking met wie aan de straatkant slaapt”, zegt Vuye. “Ga als stadsbewoner dus zeker na of je de mogelijkheid hebt om achteraan te slapen.”

Op de vraag of onze steden te luid zijn, komt een genuanceerd antwoord.

Onderzoeker Ablenya Barros (Universiteit Antwerpen) wijst erop dat de situatie voor ruim de helft van de deelnemers wel aanvaardbaar is en dat de drie Vlaamse steden minder luid zijn dan Parijs en New York, waar vergelijkbaar grootschalig geluidsonderzoek is uitgevoerd.

“In Parijs is in de levendige buurten in de zomer van 2024 een mediaanwaarde van 65,7 dBA gemeten”, zegt Barros. “Voor Antwerpen en Gent ligt dat op 59 dBA, voor Leuven op 58. En in New York zijn naar schatting negen op de tien volwassenen blootgesteld aan geluidsniveaus die boven

de 55 dBA liggen. Onze steden zijn luid, maar de geluidsniveaus en het aantal mensen dat wordt getroffen door te luide niveaus liggen gelukkig lager dan in de twee steden waarmee we kunnen vergelijken.”

Tegelijkertijd benadrukt Vuye dat bijna de helft van de deelnemers die aan de straatkant slapen te veel decibels over zich heen krijgt. “Dat is toch veel”, zegt hij. “Bovendien krijgen de stadsbewoners verrassend genoeg geen respijt. De week-ends en vakanties blijken nauwelijks stiller dan de werkdagen.”

2 TACHTIG PROCENT ONDERVINDT GELUIDSHINDER

We ervaren geluid ook subjectief. Wie gevoeliger is voor geluid, heeft meer last van hinder. Ook verwachtingen en sociale relaties spelen een rol. “Iemand die in een luide straat gaat wonen en een luidere omgeving verwacht, kan minder hinder rapporteren dan iemand die in een stil steegje woont en die altijd stilte verwacht”, zegt Vuye. “En het gebel van de hond van een buurman die je onsympathiek vindt, kan lui-der lijken dan het gebel van de hond van een sympathieke buurman.”

Om na te gaan hoe hinderlijk mensen hun geluidsomgeving ervaren, voerde De Oorzaak een Grote Geluidsbevraging uit bij 10.138 Vlamingen.

Daaruit blijkt dat vier op de vijf (81 procent) geluidshinder ervaren. Bij 28 procent is de hinder ‘ernstig’ en bij 8 procent ‘extreem’. “Een opvallend groot aantal”, zegt onderzoeker Paulien Decorte (Universiteit Antwerpen). “Dat kan wel deels komen doordat onze oproep om deel te nemen mensen heeft aangetrokken die al last van lawaai ondervonden.”

Bijna iedereen heeft evenveel last van geluidshinder. Maar bij mensen die in een appartement of studio wonen en of een lager inkomen hebben, is de ergernis het grootst. Wie in een villa, halfopen bebouwing of rijhuis met tuin woont, verklaart met minder geluidshinder te kampen. “Er spelen dus zeker sociale factoren mee”, zo stellen de onderzoekers.

Uit wekelijkse bevragingen in de drie steden waar geluidsmetingen zijn gevoerd, ontwaren de onderzoekers enkele verschillen. “Gent en Leuven ervaren heel wat minder hinder door autoverkeersgeluid dan Antwerpen, terwijl Leuven ook significant lagere hinder aangeeft voor vrachtwagens”, zegt Decorte. Meer details per stad bespreken we in de stadsrapporten, die *De Morgen* vanaf maandag publiceert.

De bevragingen bevestigen wat de geluidsmetingen aangeven: de vele decibels zijn een constante. “Er is weinig variatie”, zegt Decorte. “Mensen percipiëren week na week geluidshinder.”

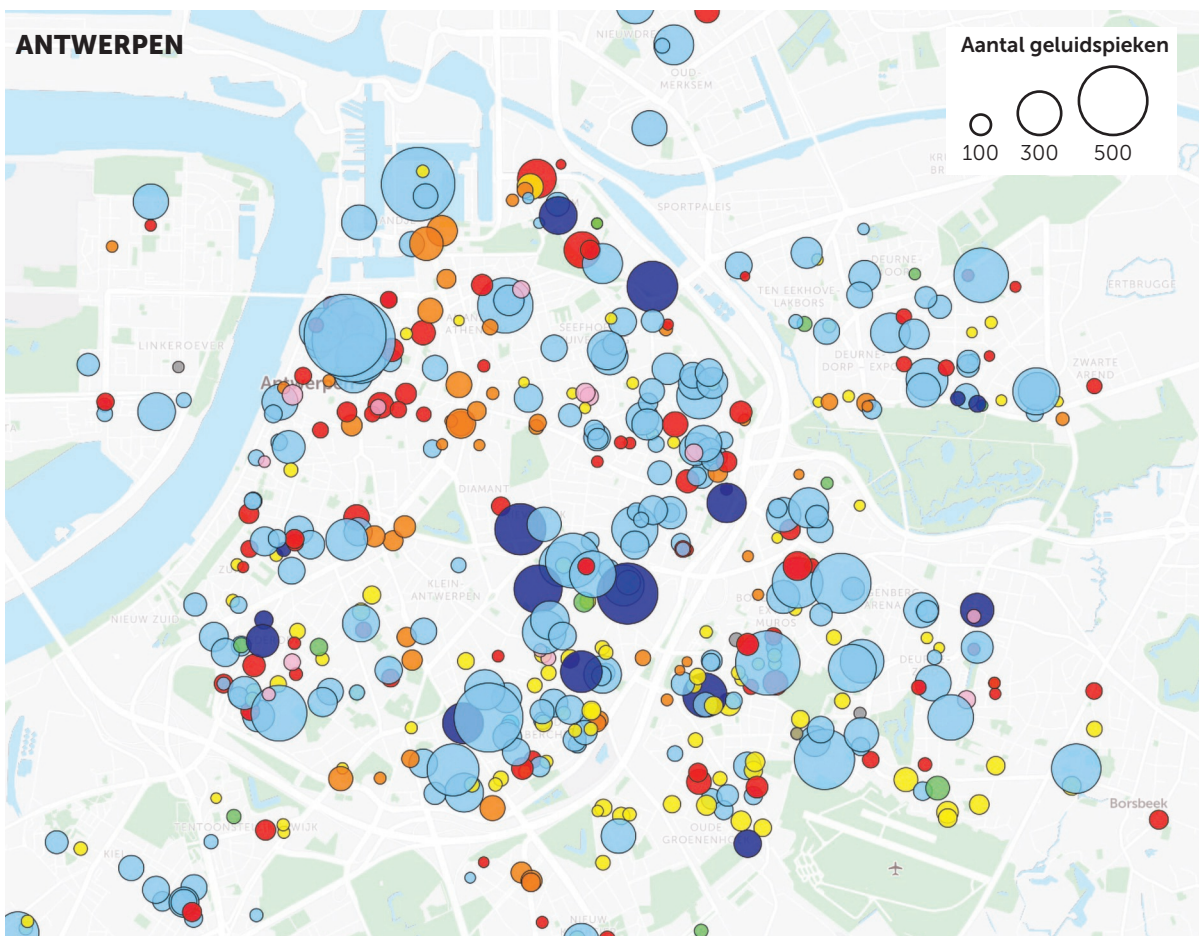
3 DÉ OORZAAK: WEGVERKEER

De Oorzaak neemt een waaier aan geluidsbronnen onder de loep: van burenlawaai tot natuurgeluiden, van lawaai van bouwverven tot muziek van horeca. Dat kan dankzij artificiële intelligentie, getraind om geluidsbronnen te herkennen.

Deze bronnen zorgen voor het meeste geluid

Aantal piekmomenten hoger dan 60 dBA per meest aanwezige geluidsbron

Bron ● Wegverkeer ● Luchtverkeer ● Spoorverkeer ● Natuur ● Werkzaamheden
 ● Mensen ● Abrupt ● Huisdier ● Alarm of sirene

Hoeveel te luid zijn onze steden?

Percentage van meetpunten dat gemiddeld hoger meet dan 60 decibel over de hele dag, en 50 decibel 's nachts

■ Antwerpen ■ Gent ■ Leuven

